

Aan de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. mevrouw H. Post
Griffier
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum
24 november 2017

Contactpersoon
Rina Beers

Onderwerp
Algemeen Overleg GGZ op 29 november 2017

Bijlage(n)

Doorkiesnummer
033 – 461 50 29

Ons kenmerk
FO/RIBW/GGZ/rabs/naem/207662/2017

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS,

Op 29 november a.s. spreekt u met de heer Blokhuis, staatssecretaris van VWS, over de ggz. Graag willen Federatie Opvang, RIBW Alliantie, Sociaal Werk Nederland en GGZ Nederland uw aandacht vragen voor de knelpunten die moeten worden opgelost om ervoor te zorgen dat mensen met een psychische kwetsbaarheid goede zorg en ondersteuning krijgen om deel te kunnen nemen aan de samenleving. De ambulantisering van de ggz brengt een grote opgave met zich mee. Voor die opgave zetten wij ons gezamenlijk in. Samen kunnen we waardevolle, integrale en duurzame oplossingen voor (psychisch) kwetsbare burgers bedenken die ook werken op lokaal niveau en op draagvlak kunnen rekenen.

Grote gezamenlijke opgave

De afbouw van bedden in ggz en beschermd wonen, die sinds 2012 is ingezet, heeft een grote opgave voor de samenleving met zich meegebracht. Een aanzienlijk deel van de mensen die voorheen lang tot zeer lang verbleven op een instellingsterrein of in beschermd wonen, is nu weer in de wijk gaan wonen. Of zij zijn van groepswonen in de wijk naar een eigen woning verhuisd. Van deze mensen heeft een deel de weg gevonden naar herstel, bijvoorbeeld door te werken in zelfregiecentra, deel te nemen aan programma's in herstelacademies en gebruik te maken van ondersteuning in de wijk. In veel regio's is behandeling aan huis door FACT-teams beschikbaar. Door middel van Individuele Plaatsing en Steun (een job coaching methodiek) vinden steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid een baan. Deze praktijk sluit helemaal aan bij de visie uit het rapport *Over de brug*, bij het advies over de toekomst van beschermd wonen van de commissie Dannenberg en bij de aanbevelingen van het Schakelteam Personen met Verward Gedrag. Al deze rapporten gaan uit van sociale inclusie, acceptatie in de wijk, ondersteuning vanuit het sociale domein en initiatieven voor herstel en zelfregie op basis van ervaringsdeskundigheid. En stellen een concreet aantal actiepunten als randvoorwaarden.

Huidige praktijk

De bovengenoemde goede voorbeelden zijn echter nog te schaars voorhanden. Veel cliënten verblijven te lang op een zogenaamd 'verkeerd bed'. Het gaat dan om mensen die veel langer dan nodig verblijven in beschermd wonen.

Een voorbeeld is het verhaal van Ronald. De afgelopen 10 jaar heeft hij in verschillende ggz organisaties gezeten. Nu is hij zover dat hij volgens zijn behandelaars zelfstandiger kan gaan wonen. Mooi voor Ronald, want wonen, leven en werken in een zo gewoon mogelijke omgeving is de wens van de meeste cliënten. Alleen, het lukt niet om voor Ronald een geschikte plek te vinden: voor beschermd wonen in zijn buurt is er een wachtlijst en ook aan een huurwoning kan hij niet komen, omdat de gemeente te weinig passende woningen heeft.

Ook mensen die voor een korte episode zijn opgenomen op een High Intensive Care plek in de kliniek, kunnen niet tijdig uitstromen naar een situatie waar zij met ambulante zorg verder kunnen herstellen. Ze verblijven veel te lang tegen hoge kosten in een kliniek. Soms hebben deze mensen geen eigen woning meer. Vaak is er een lange wachtlijst voor beschermd wonen. Soms is er sprake van onvoldoende beschikbare ambulante behandeling waardoor iemand niet naar zijn eigen huis kan terugkeren. In het ergste geval belanden cliënten op straat of in de daklozenopvang waar geen medische en ggz zorg beschikbaar is. Daardoor komt de gewenste situatie, dat iedereen zo zelfstandig als mogelijk woont, met zorg en ondersteuning aan huis en in de wijk, in het gedrang.

Belangrijke randvoorwaarde, naast geschikte huisvesting, om (begeleid) thuis te kunnen wonen is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van begeleiding op de levensdomeinen van de cliënt (zoals werk, wonen, sociale relaties en financiën), voldoende beschikbare FACT-teams en sociale basisvoorzieningen in de wijk. De inzet van ervaringsdeskundigen is hierbij van toegevoegde waarde. Datzelfde geldt voor vakkundige sociaal werkers die samen met mensen met psychische kwetsbaarheid, buurtbewoners structurele sociale vangnetwerken opzetten. Tevens is flexibiliteit en samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein noodzakelijk om uitgaande van de zorgvraag van de cliënt direct meer of minder zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Deze randvoorwaarden zijn niet altijd voldoende ingevuld. U ziet dat deze brief voor het Algemeen Overleg GGZ (voor het eerst) mede ondertekend is door Sociaal Werk Nederland. Wij vinden allen een goede verbinding met de sociale wijkteams en een sterke sociale basis in de wijk van cruciaal belang om de beweging naar een inclusieve samenleving te laten slagen.

Gezamenlijke inzet sociaal domein en zorg domein cruciaal

Zoals hierboven aangegeven is er sprake van een grote opgave. Een opgave die niet door een enkele partij, zoals een gemeente, zorgaanbieder, sociaalwerkorganisatie of zorgverzekeraar is op te lossen.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Wat zijn visie is op deze opgave en welke ideeën hij heeft over het richting geven aan de ambulantisering van de ggz en de gewenste sociale inclusie in de wijk?
- Is de staatssecretaris bereid om met vertegenwoordigers van gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en cliënten- en familieorganisaties, sociaalwerkorganisaties en corporaties in gesprek te gaan om gezamenlijk tot oplossingen te komen? Wij leveren hier graag een bijdrage aan.
- Is de staatssecretaris bereid om vanuit het Ministerie van VWS een essentiële rol te vervullen in de landelijke coördinatie van dit proces, zodat het tot een goed eindresultaat kan worden gebracht?

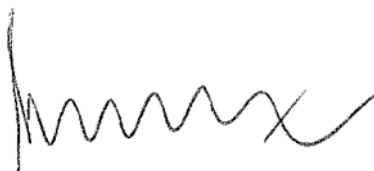
We verwachten dat er een substantiële periode gemoeid is met het tot stand brengen van resultaten. De commissie Dannenberg sprak bijvoorbeeld over een periode van vijftien jaar om de eindsituatie van inclusie in de wijk, tot stand te brengen.

Het lijkt ons een goed idee om de inzet die we de komende jaren willen leveren vanuit dat perspectief te bezien en vol te houden.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.P. Laurier'.

drs. J.P. Laurier
voorzitter Federatie Opvang

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.P.B.M. van Tuijn'.

A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'V.J.W.C. Esman-Peeters'.

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'L. Staal'.

drs. L. Staal
directeur Sociaal Werk Nederland